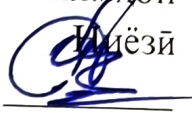

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Директори Пажӯҳишгоҳи рушди
маориф ба номи Абдурахмони
Чомии Академияи тахсилоти
Тоҷикистон, номзади илмҳои
техникӣ, дотсент
Сирочиддин Рачаббоқӣ

«26» 06 соли 2026

ТАҶРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Абдуллозода Машхура Иброҳим дар мавзӯи
“Имконияти педагогии оморасозии донишҷӯёни макотиби олий ба
фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ - коммуникатсионӣ”, ки барои
дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси
5.3.4.3. Назария ва методикаи таълими информатика пешниҳод шудааст.

**Мутобиқ будани мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи
ихтисоси илмӣ.** Мавзӯ ва муҳтавои диссертатсияи унвонҷӯ Абдуллозода
Машхура Иброҳим таҳти унвони “Имконияти педагогии оморасозии
донишҷӯёни макотиби олий ба фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ -
коммуникатсионӣ” ба мундариҷаи шиносномаи ихтисоси 5.3.4.3. Назария
ва методикаи таълими информатика мувофиқат мекунад.

Мубрамияти таҳқиқот. Таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯ
Абдуллозода Машхура Иброҳим фарогири яке аз масъалаҳои ҳалталаби
низомии тахсилоти олии касбӣ дар шароити муосир бахшида шудааст. Дар
диссертатсия мақоми технологияҳои нави таълим таъкид шуда, эҷоди
муҳити иттилоотӣ-методии барои фаъолияти таълимӣ мусоид шарти
муҳими пешрафти соҳаи тахсилот дар зинаҳои гуногун маҳсуб мешавад.
Ба андешаи ӯ, таъмини муҳиту фазои мусоиди иттилоотӣ-методӣ дар
раванди тахсил метавонад заминаи боэътимоди тарбия намудани насли
нави мутахассисоне мебошад, ки дар давраи тезтунд ва босуръати
инкишофи соҳаи иттилоот зиндагӣ мекунад ва кодиранд ба бархӯрду
муаммоҳои сершумори муҳити иттилоотӣ ҷавобгӯй ва тобовар бошанд.
Дониши комилу амиқ соҳавӣ ва татбиқи минбаъдаи он дар макотиби
миёна боиси тарбияи насли наву огоҳ аз наwgониҳову тозақориҳои
иттилоотӣ гардад. Танҳо дониши амиқу ҳамаҷониба дар самти воситаҳои

иттилоотии таълимии муосир метавонад дар оянда барои мубаддал шудан ба мутахассиси соҳибкасби соҳаи таълим замина фароҳам орад. Донишу омодагии мутахассисони ояндаи касбӣ дар доираи тарҳрезии амсилаи бомуваффақият амалкунанда ва муосири оmodасозӣ танҳо дар заминаи муттасил ворид намудани навовариҳои педагогӣ ба амалияи раванди таҳсилот имконпазир аст.

Муаллифи тадқиқоти диссертатсионӣ ба он ақида аст, ки дар замони муосир навофариҳои самти таълим ба ҳаёти омӯзгорон ба таври устувор ворид мешаванд ва технологияҳои нави таълим аз омӯзгорон омӯзиш, дарки амиқу ҳамаҷонибаро тақозо мекунанд. Дар зинаи таҳсилоти олӣ тарбия ёфтани мутахассисони аз технологияҳои нави таълим ва навофариҳо дар ин соҳа боиси он мегардад, ки макотиби миёна бо омӯзгорони кордон – донандагони технологияҳои наву муосир, воситаҳои нави таълим, истифодабарандагони моҳири воситаҳои техникӣ-иттилоотӣ таъмин мешавад.

Тадқиқоти диссертатсионии аз ҷониби Абдуллозода Машхура Иброҳим гузаронидашуда аз он ҷиҳат муҳим аст, ки оmodакунии мутахассисони оғoху соҳибкасбе, ки равишҳо ва технологияҳои муосирро омӯхтаанд, барои рушди касбӣ ва шахсияти худ оmodaанд, бояд тариқи амсилаи низомманд ба роҳ монда шавад, то ки ин низоммандӣ дар фаъолияти касбии омӯзгори оянда заминаи мӯътамаде гардад.

Инчунин дар диссертатсия муаммоҳои гуногуни ҳамшафати оmodакунии мутахассисони соҳибкасб, ихтилофҳо муайян шуданд, ки байни байни суръати баланди афзудани иттилооти илмӣ ва фарҳангӣ, ки мундариҷаи таҳсилоти касбиро таъин менамояд ва истифодаи методу шаклҳои анъанавии ташкили раванди таълим дар мактаби олӣ; байни доираи васеи имконияти муҳити иттилоотӣ дар раванди таълими мактаби олӣ, талаботи истифодаи таъминоти таълимӣ - методии насли нав ва коркарди нокифояи захираҳои электронии таҳсилот, ки боиси пайдоиши ихтилоф байни имконияти оmodасозии педагогии донишҷӯён ба фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ - коммуникатсионӣ гардад, мавҷуданд.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ дар доираи татбиқи нақшаи дурнамои кори илмӣ - таҳқиқотии кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» барои солҳои 2025-2030 ва муқаррароти асосии Стратегияи миллии рушди таҳсилот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи то соли 2030 анҷом дода шуд.

Дар диссертатсия зикр мешавад, ки новобаста аз дастовардҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳалли муаммоҳои инкишофи низоми таҳсилот, дигаргуншавии мусбӣ дар самти сифат, омӯзиш ва воридсозии технологияҳои муосири таълим дар муассисаҳои таълимии зинаҳои гуногун, тадқиқотҳои бисёрҷонибаи масъалаҳои бо ин вобаста, то ҳол муаммоҳое вучуд доранд, ки бо имконияти педагогии омодаسازی донишҷӯёни мактаби олий ба фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ вобастаанд. Дар сатҳи нави муосир татбиқ намудани ҳадафҳои омодагии донишҷӯёни макотиби олий барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ бояд як қатор вазифаҳое иҷро шаванд, ки минбаъд ба манфиати кор хоҳанд буд, аз ҷумла муайян кардани моҳият, хусусиятҳо ва шартҳои омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои кор бо шабакаҳои технологӣ дар мувофиқа бо сатҳи инкишофи технологияҳои шабакавӣ дар шароити ташаккули ҷомеаи иттилоотӣ; коркарди технологияи педагогии омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои кор бо технологияҳои шабакавӣ; ошкор кардани ҷузъҳо, муайян намудани меъёру нишондиҳандаҳои омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ; коркард ва санҷиши маводи таълимӣ-методӣ оид ба омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ. Бо муҳимияти ҳалли вазифаҳои дар боло зикршуда дарк кардан мумкин аст, ки ковишу ҷустуҷӯҳои илмӣ-методии Абдуллозода Машҳура Иброҳим саривактӣ ва ҷавобгӯй ба талаботи мавҷудаи ҷомеаи муосир ва дорои аҳаммияти назарраси илмӣ- амалӣ мебошад.

Дарачаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Аз тадқиқот бармеояд, ки муаллиф ба методологияи илмӣ, манбаъҳои гуногуни иттилоотӣ-методӣ, педагогӣ, такмилу таърифи бисёрсатҳаи мафҳумҳои асосӣ, истифодаи мақсадноки методҳои ҳамдигарро мукамалкунандаи таҳқиқотӣ, ки ба мақсад, объект, предмет, вазифа ва мантиқи таҳқиқот мувофиқанд, таъия намуда, илмияти тадқиқотро таъмин намудааст. Мақолаҳои илмии муаллифи диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшаванда нашршуда, инчунин баромаду маърузаҳои ӯ дар ҷамъомадҳои илмии сатҳҳои гуногун аз он дарак медиҳанд, ки муқаррароти асосии тадқиқот дар давраи муайян ба таври амиқ коркард шудаанд ва ба самъи ҷомеаи илмии донишгоҳӣ расонида шудаанд.

Манбаъҳои методологӣ ва назариявии тадқиқоти Абдуллозода Машҳура Иброҳим боэътимод махсуб шуда, аз доираи васеи ҷаҳонбинии илмӣ ва назариявии муаллиф, малакаҳои таҳлилу ҷамъбаст, ҳулосаҳои асосноку пурмӯхтаво шаҳодат медиҳанд.

Ҳулосаи диссертатсия тибқи талаботи илмӣ тартиб дода шуда, ҷанбаҳои гуногуни тадқиқоти баргузоршударо инъикос меkunанд ва аз натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф тасаввуроти амиқ медиҳад.

Навгони илмӣ ва эътимоднокии натиҷаҳои гирифташуда

Аз диссертатсия бармеояд, ки муаллиф оиди мавзӯи оmodасозии педагогии донишҷӯён ба фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ кори бисёрҷонибаро амалӣ намуда, онро ҳамчун омили муҳими оmodагии касбии омӯзгорони оянда таҳқиқ кардааст. Дар навбати аввал муаллиф барои тафсири мафҳуми «оmodагии донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои кор бо технологияҳои шабакавӣ» диққати зиёд додааст. Дар ин асно нишонаҳои оmodагии донишҷӯён дар самти тадқиқот ба таври возеҳ муайян карда шуданд. Чун натиҷаи тадқиқотҳои баргузоршуда амсилаи оmodагии донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолияти минбаъда дар сатҳи ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ ва ҷанбаҳои назариявии он таҳия шудааст. Меъёрҳо, сатҳҳо ва шохисҳои оmodа шудани донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои кор бо шабакаҳои иттилоотӣ аз ҷиҳати илмӣ ва амалӣ бо вазҳу далелҳо асоснок карда шуданд. Барнома ва дастурҳои таълимӣ-методии электронии раванди касбӣ-таълимӣ дар самти «Навофарихи шабакавӣ» аз ҷониби муаллиф таҳияшуда дар амалияи омӯзгорӣ татбиқ гардида, самаранокии он дар оmodагии донишҷӯёни ба фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ тасдиқ шудааст.

Аҳамияти илмӣ-амалии натиҷаҳои диссертатсия. Ҷанбаҳои назариявие, ки муаллифи диссертатсия таҳқиқ ва пурра кардааст, чунин бардоштҳоро инъикос меkunанд:

1. Эҳтиёҷи низоми маориф барои оmodасозии донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ - коммуникатсионӣ аз ҷиҳати илмӣ-назариявӣ асоснок гардид.

2. Роҳу воситаҳои самараноки татбиқи онҳо дар шароити фаъолияти таълимии мактабҳои олии Тоҷикистон муайян карда шуд.

3. Дарки методологӣ ва методӣ, шартҳои оmodасозии донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ - коммуникатсионӣ аз ҷиҳати назариявӣ асоснок гардид,

4. Таҳқиқот имкон фароҳам овардааст, ки дар сатҳи сифатан нав вижагиҳои омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ - коммуникатсионӣ ошкор карда шавад.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар таҳияи курси таълимии электрони «Технологияҳои шабакавӣ» ҳамчун унсури ҳамроҳии таълимӣ-методи донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ ифода ёфтааст. Бозёфтҳои илмӣ ва натиҷаҳои тадқиқот оид ба омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ метавонад дар муассисаҳои олии омӯзгорӣ, донишқадаҳои тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф мавриди истифода қарор гирад. Истифодаи маълумот ва натиҷаҳои тадқиқоти баргузоршуда барои омӯзгорони мактабҳои олии педагогӣ боманфиат хоҳад буд.

Дар тадқиқот омӯзиш ва таҳлили манбаъҳои сершумори илмӣ, таълимӣ, методӣ ва иттилоотӣ, ки дар маҷмӯъ бештар аз 200 номгӯй ҳастанд, гузаронида шудааст, ки тасдиқи дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, аниқӣ ва асоснокии натиҷаҳои тадқиқотро таъмин мекунад.

Саҳми шахсии доктараби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот дар иштироки ӯ дар тамоми марҳалаҳои таҳқиқот ифода меёбад. Муаллифи диссертатсия банақшагирӣ, интихоб ва асоснок кардани мавзӯ, таҳияи сохтори диссертатсия, муайян намудани мақсад, вазифаҳо, объект ва мавзӯи таҳқиқот, ҷустуҷӯ ва дарёфти адабиёти зарурӣ оид ба мавзӯи таҳқиқот, ошкор намудани хусусият, шартҳои омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ иҷро намуда, қарорди захираҳои электрони таҳсилот барои ҳамроҳии таълимӣ-методи донишҷӯён, таҳлили натиҷаҳои қарорди маълумоти озмоишӣ, омода кардан ва нашри мақолаҳои илмӣ, иштирок дар ҷорабиниҳои илмӣ, ҷамъбасти натиҷаҳои ҳосилшуда ва таълифи диссертатсияро дар давраи таҳқиқоти илмӣ ба иҷро расонидааст.

Яке аз нишонаҳои фаъолнокии илмӣ ӯ нашри натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ ба миқдори 9 мақолаи илмӣ мебошад, ки панҷ мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд.

Муқаддима ва тавсифи умумии таҳқиқот фарогири мубрамият ва зарурати масъалаҳои мавриди таҳқиқ, дараҷаи омӯхташавандаи мавзӯи

илмӣ ва заминаҳои назариявӣю методологии он, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоиҳаҳо) ва мавзӯҳои илмӣ, мақсад, вазифаҳо, объект, мавзӯ, фарзия, марҳила, макон ва давраи таҳқиқот мебошанд. Ҳамчунин асосҳои назариявӣю методологӣ, сарчашмаи маълумот, заминаҳои эмпирикӣ, навгонии илмӣ, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назариявӣю амалӣ, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, сахми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ, тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия, интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия низ баён гардидаанд.

Боби аввали диссертатсия **«Асосҳои назариявӣю методологии омодаسازی донишҷӯён ба фаъолият дар ҳомаи иттилоотӣ - коммуникатсионӣ»** номгузорӣ карда шуда, он аз ду фасл иборат аст.

Дар зербоби якуми боби аввал **«Моҳият ва мундариҷаи вазъи ҳомаи иттилоотии муосир ва талабот ба мутахассисон»** дар бораи торафт афзудани воридшавии технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ ба ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ, аз ҷумла соҳаи маориф, афкор оиди беҳатари иттилоотӣ, моликияти зеҳнӣ, ҳомаи иттилоотӣ андешаронии таҳқиқии муаллифи диссертатсия оварда шудааст. Хулосаҳои илмӣ дар заминаи таҳлили таҳқиқотҳои олимони роҷеъ ба мушкилоту масъалаҳои марбут ба бароварда шуда, аз олимону тадқиқотгарони масоили мазкур иқтибосҳои зиёде оварда шудаанд. Ба андешаи муаллиф, барои бомаром ва ба таври мутамаддин ба самти тараққиёт ҳаракат намудани ҳомаи иттилоотӣ ба инобат гирифтани воридсозии навофариҳои иттилоотӣ-иртиботӣ (шабакавӣ), нақши онҳо дар соҳаи таҳсилот муҳим будан ишора карда шудааст. Бардошти муҳимтарини боб ин дар давраи ҷорӣ самти муҳим дар таҳсилоти муосир истифодаи технологияҳои иттилоотӣ мебошад.

Зербоби дуюми боби аввал **«Вазъи омодаسازی донишҷӯёни макотиби олӣ ба фаъолият дар ҳомаи иттилоотӣ-коммуникатсионӣ»** номгузорӣ карда шудааст. Муаллифи диссертатсия таъкид мекунад, ки технологияҳои шабакавии муосир донишу маҳорати мутобиқро дар қори шабакавӣ, донишҳои техника ва дастгоҳҳои иттилоотӣ тақозо мекунанд, инчунин аҳаммият ва мубрамияти омодагӣ барои қор бо технологияҳои шабакавӣ, рушди фарҳанги иттилоотӣ, ба ҳайси ҷузъи мундариҷавӣ эътироф гардидани ҷанбаҳои техникӣ, барномавӣ ва иттилоотии фаъолияти иттилоотӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст.

Дар ин боб муаллифи диссертатсия хулоса кардааст, ки давраи таълим барои гирифтани малакаҳои зарурӣ дар самтҳои гуногун давраи

мутобиқ мебошад, ки дар он робитаҳое муқаррар мешаванд, ки боиси фаъолияти касбии ояндаи босамара мегарданд.

Боби дуюми диссертатсия **«Низомии педагогии омодаسازی донишҷӯён ба фаъолият дар ҳомаи иттилоотӣ-коммуникатсионӣ»** номгузори карда шуда, он низ аз ду фасл иборат аст.

Дар зербоби якуми ин боб масоили **«Омодаسازی донишҷӯён ба самтҳои асосии технологияҳои иттилоотӣ-телекоммуникатсионӣ»** мавриди таҳқиқ қарор дода шудааст. Муаллифи диссертатсия дар ин фасл ишора кардааст, ки барои ташаккули инфрасохтори телекоммуникатсионӣ: хусусиятҳои тархрезӣ ва амалкарди шабакаҳои телекоммуникатсионӣ ва компютерӣ, барои ташаккули инфрасохтори замимаҳои ёрирасон, принципҳои таҳияи замимаҳои шабакавии ёрирасон, барои ташаккули инфрасохтори захираҳои иттилоотӣ, низомҳои воситаҳои барномасозӣ заруранд. Ҳамзамон қайд карда шудааст, ки самтҳои зикргардидаро ба таври дигар технологияи иттилоотӣ меноманд, яъне ҳадафи он - дастгирии шабакаҳои иттилоотӣ ё таъмин намудани кори шабакавии ҳуҷҷатҳо ва замимаҳо мебошад.

Ба андешаи муаллифи диссертатсия бояд ба мафҳуми «фаъолият» таваҷҷӯҳи бештар дод, чунки нишонаҳои нишонаҳои соҳаи шабакавии фаъолият дар ҳамин асно ошкор мешаванд. Дар доираи тадқиқот таъкид мешавад, ки инсон дар олам бо муносибати фаъолнаву оқилона муайян карда мешавад, ки баҳри расидан ба мақсаду ҳадафҳои худ, дигаргунсозии муҳит, таъсир ба он бо фаъолияти худ амалӣ мегардад. Агар ба фаъолият ба ҳайси категорияи ҷамъиятӣ-таърихӣ нигарем, онро чун фаъолнокии субъект, нақши эҷодӣ ва тағйирдиҳандаи ӯро нисбат ба падидаҳо таъриф додан мумкин аст.

Дар фасли мазкур чунин бардошт шудааст, ки низомии ташаккули муҷтамеи омодагии донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои кори самаранокӣ онҳо бо технологияҳои муосири шабакавӣ на аз назари анъанавӣ, балки бо назардошти мундариҷа, сохтору ҷузъҳои он бояд омӯхта, комил гардонида шавад.

Дар зербоби дуюми боби дуюм **«Мундариҷаи технологияи педагогии омодаسازی донишҷӯёни ихтисосҳои иттилоотӣ барои кор бо технологияҳои шабакавӣ»** масъалаҳои се ҷузъи тавъами технологияҳои шабакавӣ – объект, воситаҳои омӯзиши фанҳои шабакавӣ ва технологияҳои нави иттилоотӣ мавриди таҳқиқ қарор дода шудааст.

Муаллифи диссертатсия дар ин фасл таъкид намудааст, ки ташаккули омодагии донишҷӯён барои кор бо технологияҳои шабакавӣ

танҳо зимни хамроҳ намудани чузъҳои зерин: объект, воситаҳои омӯзиши фанҳои шабакавӣ ва технологияҳои нави иттилоотӣ метавонад самараҳои интизоршавандаро ба бор орад. Истифодаи равиши низомманди тадқиқот дар ошкорсозии чузъҳои сохтории низоми педагогӣ ва робитаҳои амалии мутақобила хеле бомаврид қорбаст шудааст.

Хулосаи муҳимтарини муаллифи диссертатсия ин аст, ки барои омӯзиши технологияҳои шабакавӣ бояд ҳуди технологияҳои шабакавӣ, унсурҳои онҳо, инчунин воситаҳои таълим истифода шаванд.

Боби сеюми диссертатсия **“Мундариҷаи қорҳои таҷрибаӣ - озмоишӣ оид ба омодаҳои донишҷӯён ба фаъолият дар қомеаи иттилоотӣ - коммуникатсионӣ”** номгузори шуда, он ду қасро фаро гирифтааст.

Дар зербоби якуми боби сеюм хусусиятҳои фаъолияти донишҷӯён дар низоми амалиёти шабакавӣ дар доираи омӯзиши «Технологияҳои шабакавӣ» мавриди таҳқиқ қарор гирифта шудааст. Тибқи таҳлил фаъолияти донишҷӯ бояд чунин амалқоро дар бар гирад: таҳлили масъала, қабул қардани масъалаи таълимӣ; амалисозии донишқои мавқуда, ки барои ҳалли он заруранд; тартиб додани нақшаи (алгоритм) ҳалли масъала; амалисозии он; назорату бақодиқии ҳалли масъала; дарқи воситаҳои фаъолият. Дар ин қасл ишора шудааст, ки воситаҳои асосии ташаққули омодагии донишҷӯёни ихтисосқои иттилоотӣ барои қор бо технологияҳои шабакавӣ, ки дар низоми педагогӣ таъбиқ қардиданд, сохторсозии мундариҷаи маводи таълим, барпо қардани робитаҳои дохилифаннӣ ва байнифаннӣ, мувоқикати шаклқои гуногуни ташқили раванди таълим, истифодаи маҷмуи методу воситаҳои таълим (низоми супоришқои амалӣ, иҷрои қори мустақилонаи эқодӣ, тақияи Web-қомона); таъмини роқбарии тақассусмандона аз қониби омӯзқор мебошанд.

Зербоби дуқои боби сеюм ба **“Самараноқии амалисозии технологияи педагогӣ оид ба омодаҳои донишҷӯёни ихтисосқои иттилоотӣ барои фаъолият дар қомеаи иттилоотӣ - коммуникатсионӣ”** бақшида шудааст.

Қасли мазқур дорои маълумот оиди озмоиши педагогӣ мебошад, ки дар он 182 нафар донишҷӯёни ихтисоси «Низомқои иттилоотӣ» - и МДТ «Донишқоқи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Қафуров» қалб шуданд.

Дар марқалаи озмоиши муқаррарқунанда чунин вазиқаҳо гузошта шуданд: а) муайян қардани шавқмандии донишҷӯён ба фаъолияти қасбии шабакавӣ; б) муайян қардани зарурати ташаққули омодагӣ барои қор бо технологияҳои шабакавӣ; в) муайян қардани ваъи ибтидоии донишқо,

махорату малакаҳои донишҷӯён барои кор бо технологияҳои шабакавӣ: кор бо шабакаҳои маҳаллӣ, кор бо захираҳои иттилоотии интернет.

Натиҷаи таҳқиқот, таҳлилва озмоиши баргузоршуда ба пуррагӣ тасдиқ мекунад, ки сатҳи баланди омодагӣ барои кор бо технологияҳои шабакавӣ барои бо ҷойи кор таъмин гардидани хатмкунандагон дар соҳаи шабакавӣ имкониятҳои бештарро фароҳам мекунад, ки рақобатпазирӣ ва қобилияти онҳоро барои фаъолияти самаранок ба талабот ҷавобгӯй дар ҷомеаи иттилоотӣ таъмин менамояд.

Гуфтан ҷоиз аст, ки диссертатсияи Абдуллозода Машҳура Иброҳим таҳқиқоти пурра ва фарогир мебошад, ки масъалаи мавриди таҳқиқро тибқи бобу фаслҳои пешниҳодшуда ҳамаҷониба омӯхтааст. Ҳадафу вазифаҳои гузоштаи муаллифи диссертатсия бо мантиқи илмӣ таҳлил шуда, хулосаҳои асосноку комил аз тафаккури илмӣ ва интиқодии муаллиф дарак медиҳанд. Тавсияҳои дар хотимаи кор овардашуда барои амалияи омӯзгорӣ муҳиму арзишманд дониста мешаванд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсия дар ҳаҷми 164 саҳифа ва автореферат (ба забонҳои тоҷикӣ, русӣ) тибқи талаботи «Дастурамал дар бораи тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо ва авторефератҳо» ва банди 54 - и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 - юми июни соли 2021, №267 ва бо тағйиру иловаҳо аз 26 - уми июни соли 2023, № 295 тасдиқ шудааст, таҳия ва ба тартиб дароварда шудааст.

Аз натиҷаҳои ҳосилшудаи тадқиқот, хулосаҳо, тавсияҳои дар ниҳоят пешниҳодшуда, ки ба талаботҳои Комиссия ва Дастурамал пурра мутобиқат мекунанд, ба хулоса омадан мумкин аст, ки диссертатсия заминаи илмӣ-методии озмудашударо дорад. Забони тадқиқоти илмӣ дорои услуби мутобиқ, бо риояи қоидаҳои имлои забони тоҷикӣ, матни он дар пайдарҳамии мантиқӣ оварда шудааст.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳснок вобаста ба таҳияи диссертатсия

Дар баробари натиҷаҳои асоснок ва дастовардҳои навгониҳои илмӣ дар диссертатсия баъзе норасоӣ ва масоили норавшан ба назар мерасанд, ки ислоҳи онҳо ба назари мо барои боз ҳам такмилёбии диссертатсия кӯмак мерасонанд:

1. Диссертатсия дорои мафҳумҳои зиёд мебошад, ки баъзан дар шакли мухтасар оварда шудаанд. Дар оғози диссертатсия овардани феҳрасти ихтисораҳои дар диссертатсия мавҷудбуда ба манфиати кор хоҳад буд.

2. Хангоми мутолиаи фишурдаи кор чамъбасту дастовардҳои санчишҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ ба таври мухтасар оварда шудаанд, ки ин фаъолияти иҷрокардаи илмӣ-тадқиқотии муаллифро пурра дарбар намегирад. Хуб мешуд, агар тафсилоти бештар оид ба санчишҳои мазкур дар фишурдаи рисола ҷой дода мешуд.

3. Дар баъзе мавридҳо мафҳумҳои дар рисола овардашуда, дар шаклҳои гуногун пешниҳод шудаанд, аз ин рӯ тавсия дода мешавад, ки тарзи дурусти навишти мафҳумҳо дар шакли ғалатнома ба рисолаи илмӣ замима карда шавад.

4. Сарфи назар аз мутобиқати умумии возеҳии забони рисола, риояи меъёрҳои услубӣ, қоидаҳои пунктуатсия ва имло, дар рисола ва автореферат хатогиҳои имлоӣ, услубӣ ва нуқсонҳои техникӣ мавҷуданд.

Норасоиҳо ва камбудии зикршуда арзиши илмӣ тадқиқотро кам намесозанд, балки таҳрир ва ислоҳи онҳо мӯҳтавои тадқиқотро пурра менамояд.

Дар маҷмӯъ, пас аз мутолиаи таҳқиқоти баррасишаванда, яъне диссертатсияи Абдуллозода Машҳура Иброҳим дар мавзӯи “Имконияти педагогии омодазории донишҷӯёни макотиби олӣ ба фаъолият дар ҷомеаи муосири иттилоотӣ - коммуникатсионӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.4.3. Назария ва методикаи таълими информатика ҳулоса кардан мумкин аст, ки он дорои аҳамияти арзишманди илмӣ буда, аз рӯи мӯҳтаво ва мундариҷа ба талаботҳои Низомномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти №267 ва бо тағйироту иловаҳо аз 26.06.2023 таҳти №295 тасдиқ шудааст, пурра ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.4.3. Назария ва методикаи таълими информатика мебошад.

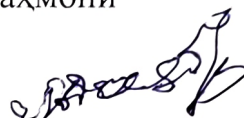
Тақризи муассисаи пешбар дар ҷаласаи васеи семинари илмӣ-назариявӣ шуъбаи таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, ки дар он довталаби дараҷаи илмӣ Абдуллозода Машҳура Иброҳим иштирок ва бо маъруза баромад намуд, баррасӣ ва тасдиқ шудааст.

Дар ҷаласаи васеи илмӣ-назариявӣ шуъбаи таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони

Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, 17 нафар устодону омӯзгорони донишгоҳ ширкат варзиданд.

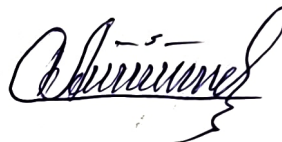
Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарарфдор» 17 нафар, «бетарарф» - нест, «муқобил» - нест. Қарори ҷаласаи васеи семинари илмӣ-назариявии шуъбаи таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, аз 26.06.2026, №6/1.

Раиси ҷаласаи васеи семинари илмӣ–назариявии шуъбаи таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, номзади илмҳои техника, дотсент

Махкамов Д.

Эксперти таҳқиқоти диссертатсионӣ, номзади илмҳои педагогӣ

Амонов С.

Котиби ҷаласаи васеи семинари илмӣ-назариявӣ, номзади илмҳои педагогӣ

Ҷонмаҳмадова Г.Ш.

26.06.2026.

Маълумот барои тамос: 734024, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи А.Адҳамов 11/2; Тел: +992 (37) 227 46 00, E-mail: prmatt@maorif.tj

Имзои Махкамов Д., Амонов С. ва Ҷонмаҳмадова Г.Ш.-ро тасдиқ мекунам.

(Мудирӣ шуъбаи кадрҳо ва коргузори
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф
ба номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон)

Ҳакимова Х.С.